

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wdrażanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności

(2022/C 97/05)

Sprawozdawca: Rob JONKMAN (NL/EKR), członek zarządu gminy Opsterland**ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Z zadowoleniem przyjmuje Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), gdyż jest to ambitne i przedstawione w odpowiednim czasie rozwiązanie, które umożliwi Unii wyjście z kryzysu związanego z COVID-19 silniejszą i przyspieszenie transformacji ekologicznej i cyfrowej. Popiera pogląd Komisji Europejskiej, zgodnie z którym większość państw członkowskich osiągnęła dobre wyniki w opracowywaniu krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności w stosunkowo krótkim czasie.
2. Ma świadomość, że w kilku państwach członkowskich krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności stanowią jedynie część szerszych krajowych planów naprawy i wskazuje na potrzebę intensywniejszej wymiany doświadczeń i kompleksowego podejścia na szczeblu europejskim, aby przezwyciężyć kryzys i uczynić gospodarkę UE bardziej solidną i zrównoważoną w przyszłości.
3. Zwraca uwagę, że europejski semestr jako mechanizm zarządzania funduszem (określanym jako Instrument) jest wciąż scentralizowanym i odgórnym procesem, który nie jest odpowiedni dla narzędzia mającego służyć wzmocnieniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Wskazuje na duże znaczenie właściwego wdrażania krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności oraz obiektywnego i przejrzystego podziału środków w ścisłej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi, w oparciu o zasadę pomocniczości, wielopoziomowe sprawowanie rządów, podejście zintegrowane i oddolne. Im większe poczucie współodpowiedzialności w danym państwie członkowskim, tym większa jest szansa na pomyślną realizację tych planów.
4. Podkreśla, że od początku pandemii władze lokalne i regionalne odgrywały wiodącą rolę w zmaganiach z kryzysem związanym z COVID-19 i jego skutkami społeczno-gospodarczymi, zarówno przyjmując własne środki z zakresu polityki, jak i realizując i egzekwując politykę rządów krajowych.
5. Zwraca przy tym uwagę, że w wielu gminach i regionach kryzys związany z COVID-19 doprowadził do spadku dochodów oraz wzrostu wydatków. Powtarza się sytuacja, która miała miejsce podczas kryzysu finansowego (2008–2011). Tymczasem poziom inwestycji władz lokalnych i regionalnych wciąż jeszcze nie powrócił do poziomu sprzed kryzysu gospodarczego i finansowego.
6. Przypomina, że władze lokalne i regionalne odpowiadają za jedną trzecią wszystkich wydatków publicznych i ponad połowę inwestycji publicznych w UE⁽¹⁾. Często posiadają one uprawnienia wynikające z przepisów konstytucyjnych państw w niektórych obszarach polityki o kluczowym znaczeniu dla Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Kwestią zasadniczą jest, aby władze lokalne i regionalne były bezpośrednio zaangażowane w opracowywanie i wdrażanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, by zapewnić pomyślną realizację przewidzianych w nich reform i inwestycji, które leżą w gestii tych władz zgodnie ze stopniem autonomii gospodarczej, fiskalnej i finansowej wynikającej z krajowych ram prawnych i z zasady pomocniczości.

(¹) OECD, „Key data on Local and Regional Governments in the European Union” [Kluczowe dane dotyczące samorządów lokalnych i regionalnych w Unii Europejskiej] (broszura), 2018. Dokument dostępny na stronie: <https://www.oecd.org/regional/EU-Local-government-key-data.pdf>.

Zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w przygotowywanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności

7. Zauważa, że jak wynika z badań KR-u, Centrum Polityki Europejskiej, Fundacji Konrada Adenauera i CPMR ⁽²⁾, władze lokalne i regionalne są niewystarczająco zaangażowane w przygotowywanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności oraz że wielkość ich wkładu w te plany jest w większości przypadków niemożliwa do ustalenia.

8. Stwierdza, że obraz zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w przygotowywanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności jest zatem bardzo zróżnicowany i że chociaż w różnych państwach członkowskich prowadzi się oficjalne konsultacje z tymi władzami lub ich stowarzyszeniami w sprawie planów koncepcyjnych, to na ogół niejasne jest, w jaki sposób przeprowadzono w praktyce konsultacje i uwzględniono zdecentralizowane wkłady w planach.

9. Ubolewa również, że w większości państw członkowskich przygotowanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności było procesem odgórnym, co niesie ze sobą ryzyko centralizacji istotnych inwestycji publicznych i negatywnie wpływa na ostateczne powołanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Jest to sprzeczne z ideą wielopoziomowego sprawowania rządów, zasadą pomocniczości i procesem decentralizacji kompetencji, jaki zaszedł w wielu państwach członkowskich w ostatnich dziesięcioleciach, zwłaszcza w odniesieniu do programów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

10. Uważa, że sposób opracowania krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności oraz włączenia weń władz lokalnych i regionalnych nie sprzyja poczuciu współodpowiedzialności za te plany. Wnioski wyciągnięte z przeszłości europejskiego semestru pokazują, że wiele zaleceń dla poszczególnych krajów nie zostało realizowanych ze względu na brak jasnego podejścia i poczucia współodpowiedzialności. Wskazuje, że wynika to również z nieuznania roli władz lokalnych i regionalnych w europejskim semestrze.

11. Wyraża rozczarowanie, że ogólnie zlekceważono jego opinię, w której zalecał bezpośrednie zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych jako partnerów w opracowanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności ⁽³⁾. Ubolewa, że podczas opracowywania planów tylko częściowo uwzględniono postulat zawarty w motywie 34 rozporządzenia w sprawie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w którym to motywie wyraźnie podkreślono znaczenie włączenia władz lokalnych i regionalnych w przygotowanie i realizację planów. Procesy przygotowywania krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności stawiają również pod znakiem zapytania poszanowanie zasady pomocniczości.

12. Przypomina o specyficznym przypadku regionów najbardziej oddalonych, na które należy zwrócić szczególną uwagę w ramach europejskiego semestru, co uznała Komisja Europejska.

13. Przypomina, że władze lokalne i regionalne są szczeblem sprawowania rządów najbliższym mieszkańcom i przedsiębiorstwom, a zatem są najbardziej świadome ich potrzeb, problemów i ambicji. W końcu to one są odpowiedzialne za wdrażanie większości krajowych strategii na poziomie lokalnym, które zazwyczaj są formułowane w sposób odgórny, a zatem nie są zgodne z lokalnymi potrzebami. Ponadto świadczą one większość usług publicznych dla mieszkańców i przedsiębiorstw i inwestują w obszary polityki, które przewijają się w planach odbudowy. Odbudowa gospodarcza i społeczna, a także transformacja ekologiczna i cyfrowa – w tym szczególnie cyfryzacja administracji publicznej – mogą zatem powieść się wyłącznie wówczas, gdy władze lokalne i regionalne będą bezpośrednio zaangażowane w opracowywanie i wdrażanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności. Bez strukturalnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych szczebel polityczny najbliższy obywatelkom i obywatelom zostaje pominięty, a zatem nie można osiągnąć wyznaczonych kamieni milowych i wartości docelowych. W związku z tym proponuje się włączyć władze lokalne i regionalne lub krajowe stowarzyszenia reprezentujące te władze w prace komisji planowania, a także zapewnić ich udział w negocjacjach z Komisją Europejską.

14. Stwierdza również, że większość krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności nie zawiera żadnego odniesienia do wkładu w osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju, podczas gdy UE postanowiła wcześniej, że jej strategię polityczną powinny się do tego ogólnie przyczynić. W związku z tym proponuje się, aby Komisja Europejska ustanowiła jasne wskaźniki, które powinny być stosowane przez państwa członkowskie.

⁽²⁾ Centrum Polityki Europejskiej i Fundacja Konrada Adenauera, dokument otwierający debatę, „National Recovery & Resilience Plans: Empowering the green and digital transitions?” [Krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności: wzmocnienie transformacji ekologicznej i cyfrowej?], kwiecień 2021 r.

Badanie KR-u, Alessandro Valenza, Anda Jacob, Clarissa Amichetti, Pietro Celotti (t33 Srl), Sabine Zillmer (Spatial Foresight) i Jacek Kotrański, „Regional and local authorities and the National Recovery & Resilience Plans” [Władze lokalne i regionalne a krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności], czerwiec 2021 r. Dokument dostępny na stronie: https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/Regional_and_local_authorities_and_the_National_Recovery_and_Resilience_Plans/NRRPs_study.pdf.

Analiza CPMR dotycząca krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności – notatka techniczna, czerwiec 2021 r.

⁽³⁾ Opinia Komitetu Regionów „Plan odbudowy dla Europy w obliczu pandemii COVID-19: Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz Instrument Wsparcia Technicznego” (COR-2020-03381).

15. Podkreśla, że państwa członkowskie i instytucje UE muszą ściśle stosować zasadę „niepowodowania znaczących szkód” w odniesieniu do każdej inwestycji i reformy, w szczególności zrównoważonych inwestycji przyczyniających się do realizacji celów w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej. Nalega, aby Komisja Europejska zapewniła istnienie systemu sprawozdawczości, a wymiar terytorialny i wiedza fachowa władz lokalnych i regionalnych zostały uwzględnione w ocenie, ponieważ ocena każdego środka przeprowadzana jest na szczeblu krajowym.

Zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w realizację planów odbudowy

16. W związku z powyższym zwraca uwagę, że kluczowe znaczenie ma realizacja krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności na szczeblu lokalnym i regionalnym, i wzywa Komisję do zachęcania państw członkowskich do aktywnego i strukturalnego włączenia władz lokalnych i regionalnych w ten proces oraz do przedstawienia wytycznych w tym zakresie.

17. Wskazuje zatem, że zasadnicza rola władz lokalnych i regionalnych nie ogranicza się wyłącznie do realizacji planów, lecz również do dalszego opracowania i oceny krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności.

18. Apeluje, by europejskie stowarzyszenia, takie jak CEMR, Eurocities i CPMR⁽⁴⁾, wspólnie z nim samym, na bieżąco informowały władze lokalne i regionalne oraz ich stowarzyszenia o krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności (i ich realizacji) oraz roli, jaką mogą w tym odegrać.

19. Wzywa państwa członkowskie, by w umowach zawartych z Komisją Europejską w sprawie ustaleń operacyjnych (zgodnie z art. 20 ust. 6 rozporządzenia w sprawie RRF) oraz w indywidualnych zobowiązaniach prawnych dotyczących wkładów finansowych (zgodnie z art. 23 rozporządzenia w sprawie RRF) określono rolę władz regionalnych i lokalnych w realizacji, dalszym opracowywaniu i ocenie planów odbudowy, z uwzględnieniem warunków konstytucyjnych i podziału kompetencji w państwach członkowskich, zwłaszcza w świetle tego, że w niektórych państwach członkowskich wdrażanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności po części należy do kompetencji władz szczebla niższego niż krajowy. Jak stwierdzono w art. 31 rozporządzenia w sprawie RRF, w rocznych sprawozdaniach z wdrażania RRF państwa członkowskie powinny zawrzeć część dotyczącą zaangażowania władz lokalnych i regionalnych, zgodnie z motywem 34 rozporządzenia w sprawie RRF.

20. Wskazuje, że określona w art. 30 rozporządzenia w sprawie RRF tabela wyników służąca do pomiaru postępów i dostarczania informacji w zakresie wdrażania krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności stanowi podstawę dialogu w sprawie odbudowy i zwiększania odporności. Musi ona zacząć w pełni działać do 31 grudnia 2021 r. i uwzględniać interesy regionalne i lokalne. Wzywa Komisję Europejską do zapewnienia właściwego uwzględnienia wymiaru terytorialnego i odpowiedniego odzwierciedlenia roli władz lokalnych i regionalnych w aktualizowanej dwa razy w roku tabeli wyników. Aby zapewnić pluralistyczny proces monitorowania i obiektywną wizję wdrażania, trzeba umożliwić wgląd w cele osiągnięte na szczeblu lokalnym i regionalnym, bez stwarzania nadmiernych obciążeń administracyjnych dla tych władz.

21. Wzywa Komisję Europejską do dalszego wymagania od państw członkowskich, by nadal uwzględniały specyfikę wszystkich typów i rodzajów regionów przy wdrażaniu krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, co umożliwi realizację tych planów w sposób ukierunkowany na konkretny obszar.

22. Z zadowoleniem przyjmuje włączenie dialogów w sprawie odbudowy i zwiększania odporności do rozporządzenia w sprawie RRF. Zwraca uwagę Parlamentu Europejskiego na prawo, zgodnie z art. 26 rozporządzenia w sprawie RRF, do zwracania się do Komisji co dwa miesiące o przedstawianie stanu odbudowy, planów państw członkowskich i postępów we wdrażaniu.

23. Wzywa Komisję Europejską do regularnego konsultowania się z państwami członkowskimi i regionami oraz do dopilnowania, by wszystkie wymogi i zasady, w szczególności zasady pomocniczości i wielopoziomowego sprawowania rządów, były jak najdokładniej przestrzegane podczas wdrażania krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności i służyły za punkt odniesienia w dyskusjach na temat półrocznych sprawozdań z postępów.

24. Biorąc pod uwagę znaczenie zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w realizację krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, wzywa Parlament i Komisję do systematycznego włączania Europejskiego Komitetu Regionów w dialogi w sprawie odbudowy i zwiększania odporności w celu propagowania dialogu między wszystkimi instytucjami i organami doradczymi UE i odpowiedniego uwzględnienia wymiaru regionalnego i lokalnego.

25. Wzywa 27 członków wspólnej grupy roboczej ECON–BUDG Parlamentu Europejskiego ds. przeglądu Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i ich zastępców, aby w pełni wywiązywali się z roli strażnika realizacji planów odbudowy i regularnie włączali w dialogi Komitet Regionów i innych przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych.

(⁴) CEMR – Rada Gmin i Regionów Europy (<https://www.ccre.org>).
Eurocities (<https://eurocities.eu>).
CPMR – Konferencja Peryferyjnych Regionów Nadmorskich (<https://cpmr.org>).

Spójność terytorialna

26. Z zadowoleniem przyjmuje to, że RRF opiera się na spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej dzięki podstawie prawnej zawartej w art. 175 TFUE, a także ujęcie spójności jako jednego z filarów określonych w art. 3 ostatecznej wersji rozporządzenia.

27. Opowiada się za tym, by państwa członkowskie angażowały władze lokalne i regionalne w analizę kosztów i korzyści inwestycji publicznych w ramach RRF i reform w dziedzinie spójności, zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji oraz aby w stosownych przypadkach realizowały systemy finansowania z RRF w ramach zarządzania dzielonego lub bezpośredniego.

28. Podkreśla, że istotne jest, aby wdrażanie rozporządzenia w sprawie RRF odbywało się z pełnym poszanowaniem art. 4 ust. 2 TUE, zasad przyznania kompetencji, obiektywności, niedyskryminacji i równego traktowania. Akcentuje, że jak uzgodniono w konkluzjach Rady Europejskiej z grudnia 2020 r., budżet Unii (w tym Europejski Instrument na rzecz Odbudowy) musi być chroniony przed wszelkimi nadużyciami finansowymi, korupcją i konfliktami interesów – w celu ochrony należytego zarządzania finansami i interesów finansowych Unii.

29. Stwierdza jednak, że w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności kwestia spójności terytorialnej została uwzględniona jedynie w pewnym stopniu. Niektóre krajowe plany zawierają informacje ze szczebla lokalnego i regionalnego i ujmują kwestie społeczne, cyfrowe i środowiskowe z perspektywy terytorialnej. Nie we wszystkich obszarach polityki systematycznie usprawnia się jednak podejście terytorialne.

30. Uważa, że przyczyną jest podejście odgórne zastosowane w większości krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności i niezaangażowanie władz lokalnych i regionalnych, i apeluje stanowczo, by Komisja i państwa członkowskie stały na straży zasady partnerstwa zapisanej w europejskim kodeksie postępowania w zakresie partnerstwa i ją realizowały w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

31. Zwraca uwagę, że podejście centralistyczne pomija różnice terytorialne zarówno pod względem wyzwań, jak i możliwości. W rezultacie krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności mogą być mniej skuteczne i mieć mniejszy wpływ niż oczekiwano. Naraża to regiony, które już przed wybuchem pandemii pozostawały w tyle pod względem rozwoju, na jeszcze większe opóźnienie w rozwoju czy to pod względem zatrudnienia, poziomu wykształcenia, wsparcia dla przedsiębiorczości, cyfryzacji, mobilności czy też innych kluczowych obszarów polityki.

32. Odnotowuje ponadto, że niewystarczające zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w przygotowanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności grozi zaprzepaszczeniem potencjalnych synergii z polityką spójności. Istnieje ryzyko nakładania się inwestycji przewidzianych w planach odbudowy i programach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, co może spowodować konkurencję między nimi. Dla programów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych niekorzystne jest, że krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności nie wymagają współfinansowania krajowego i podlegają specjalnemu systemowi pomocy państwa. Cele polityki spójności dotyczące zmniejszenia dysproporcji między poszczególnymi regionami i zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych nie mogą być zagrożone.

33. Wyraża zdziwienie, że do tej pory nie zapewniono jasnej koordynacji między krajowymi planami odbudowy i zwiększania odporności a programami europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, zważywszy, że jest to obowiązek wynikający z art. 17 rozporządzenia w sprawie RRF. W związku z tym wzywa Komisję do zwrócenia uwagi na to w umowach zawieranych z państwami członkowskimi w sprawie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności. Synergia między krajowymi planami odbudowy i zwiększania odporności a programami europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych musi być również przedmiotem rocznych sprawozdań Komisji w sprawie wdrażania RRF oraz kontroli ze strony Parlamentu.

34. Zwraca również uwagę na koordynację z innymi programami finansowanymi przez Europejski Instrument na rzecz Odbudowy (np. REACT-EU). Władzom lokalnym i regionalnym skuteczną realizację utrudniają różnice w okresach realizacji planów odbudowy oraz brak koordynacji istniejących unijnych programów i nowych programów finansowanych przez Europejski Instrument na rzecz Odbudowy pod względem ambicji związanych z transformacją ekologiczną i cyfrową.

35. Zauważa ponadto, że krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności w niewielkim stopniu odnoszą się do innych programów europejskich (np. instrumentu „Łącząc Europę”), w związku z czym nadal istnieje potrzeba dalszej koordynacji planów w odniesieniu do tych programów UE.

Zdolności administracyjne

36. Podkreśla, że choć zdolności administracyjne w wielu krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności są przedmiotem reform w ramach zaleceń dla poszczególnych krajów, niektóre państwa członkowskie nie poświęcają wystarczającej uwagi ich rozwijaniu na szczeblu lokalnym i regionalnym. Wskazuje, że należałoby rozwinąć zdolności administracyjne wielu władz lokalnych i regionalnych zwłaszcza ze względu na różnorodność europejskich programów i możliwości wsparcia finansowego.

37. Podkreśla, że aby zapewnić odpowiednie wdrożenie krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności oraz odpowiedni poziomu absorpcji środków z RRF, państwa członkowskie mogą w stosownych przypadkach w ścisłej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi ułatwiać tworzenie i/lub poszerzanie zdolności administracyjnych władz lokalnych i regionalnych, aby osiągnąć skuteczne wykorzystywanie środków publicznych dzięki mechanizmom koordynacji polityki, współpracy i przekazywania informacji oraz wspólnie rozwijać i wspierać specjalne i trwałe systemy szkoleniowe.

38. Uważa zatem, że należy zwiększyć dostępność Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI), aby pomóc władzom lokalnym i regionalnym, zwłaszcza słabiej rozwiniętych regionów borykającym się z największymi lukami w zdolnościach, ponieważ braki te uniemożliwiają im optymalne wykorzystanie wsparcia z RRF podczas dokonywania inwestycji i reform.

Europejski semestr

39. Wskazuje, że za sprawą inwestycji, reform i przepisów władze lokalne i regionalne jako partnerzy odgrywają istotną rolę w przeprowadzaniu reform w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności na podstawie zaleceń dla poszczególnych krajów związanych z europejskim semestrem. Zachęca Komisję Europejską, by we współpracy z KR-em podała do wiadomości publicznej dobre praktyki i doświadczenia w zakresie zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w europejski semestr i dzieliła się nimi.

40. Zachęca Komisję Europejską do aktywnego wspierania tych władz lokalnych i regionalnych, które już w przeszłości borykały się z problemami w zakresie absorpcji funduszy UE, tak by ją ulepszyć i by wdrażanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności mogło przebiegać pomyślnie w całej Unii Europejskiej.

41. W związku z tym ponawia apel zawarty we wcześniejszych opiniach⁽⁵⁾ o opracowanie kodeksu postępowania dotyczącego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w kontekście europejskiego semestru. Opracowanie go jest bardziej niż kiedykolwiek pilne i konieczne, aby zwiększyć przejrzystość, inkluzywność, demokratyczność i skuteczność europejskiego semestru dzięki udziałowi samorządów lokalnych i regionalnych. Zwiększy to poczucie współodpowiedzialności na szczeblu lokalnym i regionalnym i usprawni tym samym realizację pożądaných reform.

42. Stwierdza, że kodeks postępowania dotyczący partnerstwa w ramach europejskiego semestru pozwoliłby uniknąć odgórnego podejścia podczas przygotowywania krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności. Bezpośrednie zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych jako partnerów doprowadziłoby do lepszego ugruntowania celu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności.

43. Ponownie odsyła Komisję do jej własnego komunikatu w sprawie pomocniczości z dnia 23 października 2018 r.⁽⁶⁾, w którym m.in. uznaje się, że władze lokalne i regionalne różnią się od innych zainteresowanych stron, ponieważ odgrywają kluczową rolę we wdrażaniu prawa Unii, i że „w wielu przypadkach istnieje możliwość lepszego odzwierciedlenia poglądów parlamentów narodowych i regionalnych oraz władz lokalnych i regionalnych (...) w trakcie procedury ustawodawczej”. Zachęca Komisję Europejską do poprawy ich udziału w przyszłości.

44. Stwierdza również, że jeśli chodzi o aspekt terytorialny europejskiego semestru, Komisja podjęła kroki w celu uwzględnienia większej liczby elementów regionalnych w zaleceniach dla poszczególnych krajów oraz stworzenia powiązań z programami europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Jego zdaniem logicznym i niezbędnym krokiem jest zatem opracowanie kodeksu postępowania w celu formalizacji udziału władz lokalnych i regionalnych w europejskim semestrze.

45. Domaga się, by przynajmniej w rocznych krajowych programach reform (KPR) w ramach europejskiego semestru państwa członkowskie przedstawiały od tej pory sprawozdanie w sprawie konsultacji z lokalnymi i regionalnymi władzami i zainteresowanymi stronami w duchu art. 18 ust. 4 lit. q) rozporządzenia w sprawie RRF i by szczegółowo opisywały konkretny wpływ tych konsultacji.

46. Jest zdania, że dla rzetelnego wdrożenia krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności z regularnym udziałem władz lokalnych i regionalnych niezbędna jest gruntowna reforma europejskiego semestru nie tylko w świetle wniosków wyciągniętych z przygotowania krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, lecz również z myślą o uczynieniu z niego rzeczywistego narzędzia realizacji długoterminowych celów UE – czy to w kontekście pakietu „Gotowi na 55” i transformacji cyfrowej, czy też celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r. i neutralności klimatycznej do 2050 r.

Bruksela, dnia 1 grudnia 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽⁵⁾ Opinia Komitetu Regionów „Plan odbudowy dla Europy w obliczu pandemii COVID-19: Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz Instrument Wsparcia Technicznego”, październik 2020 r., (COR-2020-03381).

Opinia Komitetu Regionów „Europejski semestr i polityka spójności: skoordynowanie reform strukturalnych i inwestycji długoterminowych”, kwiecień 2019 r. (COR-2018-05504).

Opinia Komitetu Regionów „Ulepszenie zarządzania europejskim semestrem – kodeks postępowania dotyczący udziału władz lokalnych i regionalnych”, maj 2017 r., (COR-2016-05386).

⁽⁶⁾ COM(2018) 703 final.